

RAPORT ANUAL 2007

LIBERTATEA DE EXPRIMARE ȘI INFORMARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Acest raport inserează o relatare succintă a unor evenimente semnificative, care au caracterizat situația presei din R. Moldova în anul 2007 și care reflectă opinia Centrului Independent de Jurnalism (CIJ) și sînt sugestive pentru aprecierea calității libertății de exprimare și informare în R. Moldova.

Raportul cuprinde următoarele compartimente:

1. Evoluții legislative
 2. Evoluții în sectorul audiovizualului
 3. Situația presei scrise și a jurnalismului de investigație
 4. Presa în campania electorală
 5. Accesul la informație
- Concluzii

1. Evoluții legislative

Legislația în domeniul libertății de exprimare și a accesului la informație în Republica Moldova nu a cunoscut evoluții semnificative pe parcursul ultimului an. Eforturile societății civile de a facilita procesul de armonizare a legislației în domeniul libertății de exprimare cu standardele europene, pentru a crea o presă independentă, sînt subminate de inabilitatea și lipsa de voință politică manifestate din partea statului.

Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, un document politic încheiat între UE și Republica Moldova, care stabilește programul, obiectivele strategice și prioritățile relațiilor dintre UE și RM pentru 2005 – 2007, a expirat la finele lunii februarie 2008. Printre obiectivele prioritare la care face referire Planul de Acțiuni RM – UE este și „Asigurarea respectării libertății mass-media și a libertății de exprimare”. Monitorizarea implementării acestui document la capitolul libertății mass-media și a libertății de exprimare a relevat numeroase deficiențe și probleme.

Anul 2007 a fost marcat de evenimente electorale, alegerile locale generale s-au desfășurat în perioada 3–17 iunie pe întreg teritoriul țării. Campania electorală în mass-

media a pornit în luna mai și a fost una agitată în raport cu cele precedente. Partidul aflat la guvernare a monopolizat accesul la audiovizualul și presa publică. În conformitate cu Articolul 40 din Codul audiovizualului, pe 29 martie, Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA) a adoptat „Concepția reflectării campaniei electorale locale de către instituțiile audiovizualului din Republica Moldova”. În baza acestui concept, la 6 aprilie 2007, Comisia Electorală Centrală (CEC), în cooperare cu CCA, a aprobat Regulamentul privind reflectarea în mijloacele de informare în masă din RM a campaniei electorale pentru alegerile locale generale din 3 iunie 2007. Multiple stipulări ale acestui Regulament sînt restrictive, în special în ceea ce privește exprimarea opiniei de către candidați, fapt ce a afectat calitatea dezbaterilor la posturile publice și private și nu a stimulat schimbul de opinii și polemica între candidați, inhibînd exercitarea liberă a opiniilor de către concurenții electorali.

La 23 martie 2007, prin decizia deputaților majoritari din Parlament, se adoptă modificări la articolul 82 din Regulamentul Parlamentului. Aceste modificări exclud obligativitatea transmiterii în direct a ședințelor Parlamentului.

În scopul asigurării protecției drepturilor și libertăților persoanei la prelucrarea datelor ei cu caracter personal, inclusiv a protecției drepturilor la inviolabilitatea vieții private, la secretul personal și familial, a fost adoptată, iar la 27 iulie 2007 a intrat în vigoare, Legea cu privire la protecția datelor cu caracter personal. Această lege a completat lista actelor normativ-juridice prin care se impun reglementări fundamentale în sfera difuzării informaționale.

Adoptarea, în februarie 2003, prin votul majorității parlamentare comuniste, a Legii privind contracararea activității extremiste a trezit îngrijorarea mai multor instituții de media și a organizațiilor internaționale în domeniu. Legea conține avertizări aduse mass-media. De asemenea, prin această lege, mass-media li se trimite un semnal prin care li se arată că ele se află sub influența unui regim de restricții special privind materialele pe care le pot publica sau emite. În august 2007, în scopul executării Legii privind contracararea activității extremiste, Guvernul a instituit Registrul materialelor cu caracter extremist și Regulamentul acestuia.

În noiembrie 2007, Executivul Republicii Moldova a aprobat o inițiativă legislativă prin care propune Parlamentului excluderea din articolul 32 al Constituției a sintagmei „contestarea și defăimarea statului și a poporului”. Guvernul afirmă că, astfel, va fi extinsă libertatea opiniei și exprimării. Prin amendarea acestui articol se urmărește ajustarea legislației la prevederile articolului 10 din Convenția Europeană cu privire la Drepturile Omului și Libertățile Fundamentale referitor la dreptul la informație, libertatea opiniei și a exprimării. Amendarea Constituției este prevăzută în Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2004-2008. Inițiativa este salutară, însă elaborarea proiectului de lege respectiv a avut loc într-o manieră netransparentă și fără antrenarea experților din mass-media.

Mai multe organizații neguvernamentale de media au semnat petiții protestând împotriva abuzurilor și a acțiunilor inadmisibile ale forțelor de ordine împotriva jurnaliștilor, într-un stat de drept, avansând ideea completării Codului penal cu un articol care să permită pedepsirea persoanelor ce împiedică intenționat activitatea mass-media și intimidează cetățenii pentru critică. Organizațiile își argumentează solicitarea prin „repetarea periodică a acțiunilor de intimidare a presei și jurnaliștilor”.

[La început](#)

2. Evoluții în sectorul audiovizualului

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

În 2007, a continuat procesul anevoios de implementare a Codului audiovizualului, document adoptat în 2006. Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA), autoritatea publică autonomă în domeniu, responsabilă pentru implementarea Codului audiovizualului, care reglementează și coordonează activitatea radiodifuzorilor, în noua sa componență desemnată de Legislativ în octombrie trecut, a fost preocupat de rezolvarea situațiilor de criză de ordin intern, a adoptat decizii controversate și a scandalizat opinia publică. Imaginea instituției a avut de suferit după ce Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (CCCEC) i-a învinuit pe mai mulți membri ai CCA de extorcare și luare de mită. Ulterior învinuirile au fost retrase.

Potrivit raportului „Monitorizarea implementării Codului Audiovizualului”, realizat de Asociația Presei Electronice din Moldova (APEL), CCA nu a reacționat prompt, adecvat și consecvent la derogările de la legislație care au condus în unele cazuri la conflicte ce au căpătat caracter public (cazurile „Antena C” și „Euro TV”), iar în alte cazuri au afectat interesul public. Totodată, CCA a abordat formal și superficial procesele de reorganizare a altor radiodifuzori fondați de autoritățile publice locale, declinându-și astfel responsabilitatea ce-i revine potrivit legii.

Scandalurile din cadrul CCA reduc considerabil credibilitatea acestei instituții, acreditând ideea că CCA nu funcționează în interesul publicului, ci face jocul unor persoane interesate de controlul audiovizualului. Mai mult, situația incertă din cadrul CCA neliniștește întreprinderile din domeniul audiovizualului care pun sub semnul întrebării imparțialitatea CCA în cazurile de examinare a cererilor de prelungire a licenței. Deciziile tendențioase ale CCA sînt calificate pe bună dreptate de societatea civilă și organisme internaționale drept o încercare de a limita pluralismul de opinii și vocile critice ale mass-media din R. Moldova. Implementarea noului Cod al audiovizualului are de suferit din cauza deciziilor controversate ale CCA /100 cele mai presante probleme ale Republicii Moldova în 2007/.

În ianuarie 2007, CCA a adoptat și a dat publicității Recomandările privind implementarea și respectarea Codului audiovizualului adresate tuturor titularilor de

licență. Aceștia li s-a acordat un termen de o lună pentru a-și ajusta grilele de programe la prevederile Codului audiovizualului în ceea ce privește volumul obligatoriu de programe proprii și autohtone în limba română, dublarea și subtitrarea obligatorie a filmelor artistice, documentare și a filmelor pentru copii, acordarea priorității serviciilor de programe realizate în limba de stat. În urma monitorizărilor efectuate în cursul anului 2007, CCA a aplicat avertizări și sancțiuni radiodifuzorilor pentru practicarea publicității mascate, încălcarea legislației în vigoare, nerespectarea grilei de emisie, lipsa cotei de emisie în limba de stat sau a producției proprii.

La 10 mai 2007, CCA a aprobat Strategia de acoperire a teritoriului Republicii Moldova cu servicii de programe audiovizuale pe anii 2007 – 2010, care, după părerea experților, creează condiții favorabile de reformare a audiovizualului, dar pentru a realiza aceste obiective este necesar un efort susținut și consecvență atât din partea CCA, a societății civile, cât și din partea guvernării. Strategia de acoperire a teritoriului Republicii Moldova cu servicii de programe audiovizuale are drept scop susținerea procesului democratic în RM prin contribuția la asigurarea efectivă a dreptului universal al fiecărui cetățean de a primi și răspîndi informații, inclusiv prin intermediul programelor audiovizuale. Deși au fost acordate 245 de licențe de emisie, cetățeanul RM rămîne în principiu neinformați, realitățile politice, în ansamblu sau la nivel local, nu sînt mediatizate îndeajuns, nu sînt supuse dezbaterilor politice.

Un pas înainte în domeniul autoreglementării audiovizualului în Moldova a fost făcut la sfîrșitul anului 2007. La 26 decembrie 2007, Codul de Conduită al Radiodifuzorilor, elaborat de APEL în colaborare cu CCA, a fost discutat cu radiodifuzorii și aprobat cu titlu de recomandare de CCA.

Compania publică „Teleradio-Moldova”

Procesul de reformare a Companiei publice „Teleradio-Moldova” (TRM) într-o veritabilă instituție publică, națională a audiovizualului mai durează. Deocamdată, Compania publică „Teleradio-Moldova” continuă să favorizeze Guvernul și partidul aflat la guvernare.

La 23 ianuarie 2007, Consiliul de Observatori (CO) al Companiei publice „Teleradio-Moldova” își desemnează președintele și secretarul. La cele trei funcții de conducere – de președinte al companiei și de directori ai postului de radio și, respectiv, de televiziune – au candidat 19 persoane. În procesul de alegere a lor s-a constatat faptul nerespectării Codului audiovizualului, nu a fost publicat regulamentul de desfășurare a concursului, precum și CV-urile candidaților. Conducerea TRM (președintele TRM și directorul TV „Moldova 1”) a fost aleasă după a treia tentativă, la 10 aprilie 2007 (directorul „Radio Moldova” a fost ales însă mai tîrziu, la 8 iunie), urmînd o procedură netransparentă, fără a permite accesul presei la procedura respectivă.

Reprezentanții societății civile, autorii mai multor rapoarte de monitorizare, pe parcursul anului 2007, au constatat că Codul audiovizualului nu este aplicat de TRM în aspectul ce i-ar conferi acestei instituții calificativul „instituție publică”. TRM continuă să informeze publicul prin optica preponderent oficială asupra evenimentelor. Persistă un număr mare de știri realizate în baza comunicatelor parvenite de la serviciile de presă ale instituțiilor statului în care, în mod tradițional, există un singur punct de vedere – cel oficial. Materialele critice sînt realizate fără a fi investigate cauzele situației și fără a fi solicitate toate punctele de vedere ale părților implicate. La 22 mai 2007, CCA a avertizat public postul televiziune „Moldova 1” pentru lipsă de pluralism și imparțialitate în programele de știri. Acesta a fost al doilea avertisment public acordat de CCA Companiei TRM.

În august 2007, autoritățile fac niște declarații paradoxale în raport cu rezultatele monitorizărilor. Președintele Vladimir Voronin acuză TRM că ar fi o instituție închisă pentru primele persoane în stat. Premierul Vasile Tarlev s-a arătat nemulțumit de faptul că TRM nu reflectă suficient realizările Guvernului. Instituțiile mass-media din Moldova au calificat declarațiile făcute de premierul Tarlev drept imixtiune în politica editorială a TRM. Un deputat din opoziție s-a declarat îngrijorat de riscul reintroducerii cenzurii la această instituție.

Un studiu analitic produs de doi membri ai CO Igor Munteanu și Veaceslav Ioniță, la sfîrșitul lunii octombrie, critică dur modul de administrare a televiziunii publice și acuză actuala administrație de „trîndăvie intelectuală” și „mimare a reformei”. Drept răspuns, președintele TRM, Valentin Todercan, îi acționează pe autori în instanță și pretinde de la ambii și de la IDIS „Viitorul”, pe al cărui site a fost publicat studiul, o sumă de 2,6 milioane lei în calitate de despăgubiri pentru prejudiciul moral adus lui personal și Companiei TRM. Acest fapt poate fi privit ca o intimidare a membrilor CO, organ de conducere al TRM. În procesul votării noului președinte al companiei, Igor Munteanu și Veaceslav Ioniță s-au exprimat contra candidaturii lui Valentin Todercan.

„Antena C” și „Euro TV”...

Reorganizarea dramatică și controversată a posturilor publice municipale de radio și televiziune „Antena C” și „Euro TV Chișinău”, inițiată în anul 2006, a fost finisată de autorități în prima jumătate a anului 2007.

Ca urmare a privatizării posturilor municipale „Antena C” și „Euro TV” majoritatea jurnaliștilor au fost concediați, fiind nevoiți să părăsească instituția la care au lucrat opt ani, iar publicul a fost privat de oferta generoasă de servicii informaționale. După privatizare, numărul emisiunilor la „Antena C” a scăzut de la 50 la 15.

La 2 ianuarie 2007, jurnaliștii de la cele două instituții audiovizuale au dat în judecată Consiliul Municipal Chișinău și pe fostul primar interimar, Vasile Ursu pentru faptul că

au decis înstrăinarea prin concurs a posturilor și concedierea conducerii celor două instituții de presă. Pe 12 martie 2007, instanța chișinăueană a refuzat să examineze cererea jurnaliștilor și a respins-o, invocând că acuzațiile la adresa autorităților ar fi nefondate. La 23 martie 2007, directorul postului de radio „Antena C” din Chișinău, Vasile State, a fost restabilit în funcție printr-o decizie a Curții de Apel Chișinău. Decizia Consiliului Municipal Chișinău, prin care a fost demis din funcție Vasile State, a fost recunoscută drept ilegală. Acesta însă nu a putut reveni în funcția din care fusese demis pentru că, pe durata examinării cauzei sale, a fost lichidată întreprinderea municipală la care lucrase, iar postul de radio avea deja un nou proprietar. La sfârșitul lunii iunie 2006, Curtea Constituțională sesizată de câțiva deputați din opoziție a recunoscut drept constituționale prevederile Codului audiovizualului, conform cărora fondatori ai radiodifuzorilor privați nu pot fi autoritățile publice de orice nivel. Astfel, „Antena C” și „Euro TV Chișinău”, foste instituții audiovizuale ale Consiliului Municipal Chișinău, au fost reorganizate și privatizate în corespundere cu legislația.

Potrivit unui studiu de caz efectuat de APEL, la momentul intrării în vigoare a Codului audiovizualului, conform datelor oficiale ale CCA, în Republica Moldova existau 6 radiodifuzori fondați de autoritățile publice locale. La momentul efectuării studiului de caz, în luna august 2007, situația celor 6 radiodifuzori fondați de autoritățile publice locale este următoarea: postul de radio „Unda Adevărului”, fondat de Consiliul raional Leova, i-a fost retrasă licența la solicitarea fondatorului; postul de radio „Radio Bălți” și postul de televiziune „Teleradio Bălți”, fondate de Primăria mun. Bălți, nu au fost reorganizate conform prevederilor Codului; Postul de televiziune „TVK-24”, fondat de Primăria satului Copceac, UTA Găgăuzia, nu a fost reorganizat conform prevederilor Codului; postul de radio „Antena C” și postul de televiziune „EURO TV”, fondate de Consiliul municipal Chișinău, au fost reorganizate cu derogări de la prevederile Codului.

Compania „Teleradio-Găgăuzia”

În a doua jumătate a anului 2007, este inițiată reorganizarea Companiei de Stat „Teleradio-Găgăuzia” din Comrat în companie publică regională. Într-un raport de monitorizare a felului în care este aplicat Codul audiovizualului, zece asociații din domeniul mass-media și a drepturilor omului susțin că procesul de lichidare a TRG și de creare a radiodifuzorului public regional se desfășoară în condiții de netransparență, de lipsă de cooperare cu societatea civilă, cu derogări de la prevederile Codului audiovizualului și ale legislației locale în domeniu. Această stare de lucruri provoacă, în mod firesc, îndoieli privind obiectivitatea criteriilor de selectare a candidaturilor pentru Consiliul de Observatori al TRG. Lipsa de transparență a generat lipsa unei clarități în ceea ce privește mecanismele de creare a radiodifuzorului public regional, inclusiv termenele de elaborare a statutului companiei publice. Consiliul Coordonator al Audiovizualului, în calitate de reprezentant și garant al interesului public în domeniul audiovizualului, nu s-a manifestat ca atare; nu a reacționat la derogările de la legislație care au loc în procesul de reorganizare a TRG și nu a decis măsuri de protecție a

interesului public și a drepturilor profesioniștilor în domeniu, se menționează în raportul citat.

Abuzurile și presiunile

„DTV”

La 27 martie 2007, doi jurnaliști de la postul „DTV” au fost reținuți de către poliția sectorului Centru în timp ce realizau un reportaj despre arestul câtorva lideri ai unei formațiuni politice. Jurnaliștii au fost interogați de poliție, caseta cu imaginile video realizate a fost sechestrată și demagnetizată de poliție. Însă, această procedură nu a fost documentată prin proces-verbal.

„PRO TV Chișinău”

La 27 martie 2007, reporterul și cameramanul de la „PRO-TV Chișinău” au fost reținuți de poliție în timp ce realizau un reportaj despre o acțiune publică care s-a produs în capitală. Jurnaliștii împreună cu demonstranții au fost reținuți și duși la Comisariatul de poliție Centru. Jurnalistul de la „DTV” venit la comisariat să se documenteze și să ia imagini în legătură cu cele întâmplate a fost agresat de polițiști. În legătură cu aceste întâmplări, mai multe organizații media au difuzat proteste.

La 6 august 2007, administrația Uzinei de tractoare „Tracom” din Chișinău nu a permis unei echipe de jurnaliști de la postul „PRO-TV Chișinău” să realizeze filmări în una din halele întreprinderii, unde se prăbușise tavanul. Administrația a refuzat să comenteze incidentul.

La 21 august 2007, echipa „PRO-TV Chișinău” a fost împiedicată să realizeze un reportaj despre comiterea unui atentat împotriva colonelului de poliție Ghenadie Coșovan. Câțiva polițiști în civil au împiedicat în permanență operatorul postului de televiziune să filmeze vila ofițerului, unde s-a produs atentatul. Deși jurnaliștii se aflau într-un spațiu public, la o distanță de circa 200 de metri de vilă, polițiștii acopereau obiectivul camerei de luat vederi, somându-l pe operator să înceteze filmările.

La 19 octombrie, doi polițiști înarmați cu pistoale automate Kalașnikov i-au agresat pe reporterul și cameramanul „PRO-TV Chișinău”, Angela Gonța și Vlad Culiomza, care filmau polițiștii și medicii cum evacua cu forța un bărbat bolnav mental dintr-o casă din Chișinău.

Un alt caz de presiuni asupra „PRO TV Chișinău” a fost arestul, pe 7 septembrie 2006, lui Ghenadie Braghiș, directorul de vânzări de la „PRO TV Chișinău”, ca urmare a unei plângeri depuse de către directorul unei firme de transport, potrivit căruia, Braghiș ar fi cerut o mie de dolari pentru oferirea unor spații avantajoase de plasare a publicității. La 7 noiembrie 2007, procurorii au stabilit că Braghiș nu a comis nici o infracțiune, fapt care a dictat suspendarea urmăririi penale. Organizații de media din R. Moldova, dar și

de peste hotare au declarat, pe marginea acestui caz, că este vorba de presiuni asupra politicii editoriale a unei instituții media.

Postul „Fm-103.5” din Bălți

La 13 februarie, CCA i-a refuzat postului de radio bălțean „FM-103.5” prelungirea licenței, motivînd prin „nerespectarea grilei de emisie”, fapt constatat în timpul unei monitorizări de 12 ore. Faptul dat, precum și acordarea frecvenței de emisie unei alte companii a determinat suspendarea, la 16 februarie 2007, a emisiei postului de radio „FM-103.5”. Deranjează modul netransparent în care a fost luată această decizie de către CCA. Mai multe organizații de media consideră că membrii CCA, fără să țină cont de interesul public, au adoptat o decizie părtinitoare care demonstrează caracterul distorsionat al procesului de implementare a noii legislații audiovizuale. Alături de „Antena C” și „Euro TV Chișinău”, Radio „FM-103,5” din Bălți pare a fi încă o victimă a tendințelor puterii de a limita pluralismul de opinii și vocile critice în ajunul alegerilor.

Postul de televiziune public român „TVR 1”

La sfîrșitul lunii iunie 2007, Ministerul Dezvoltării Informaționale (MDI) din Chișinău a solicitat CCA să scoată la licitație frecvențele postului TVR1. Scrisoarea parvenită la CCA informa „(...)despre faptul că banii prevăzuți pentru finanțarea difuzării programului TVR1 pe teritoriul Republicii Moldova se vor consuma pînă la 15-17 iunie 2007, iar o nouă sursă de finanțare încă nu a fost identificată”. Interesele economice ale ÎS „Radiocomunicații”, precum și scopul păstrării spațiului informațional al RM (motivele indicate în scrisoare) au determinat MDI de a solicita anunțarea concursului pentru dreptul de a difuza programe pe rețeaua publică II de televiziune. În septembrie 2007, Guvernul de la București a dispus suplimentarea bugetului Societății Române de Televiziune cu peste 155 mii USD (360 mii RON) pentru finanțarea retransmiterii programelor postului de televiziune public român (TVR1) pe teritoriul Republicii Moldova. În același timp, TVR a solicitat CCA ca să fie excluse din concurs frecvențele pe care emite în R. Moldova. În pofida existenței unui acord încheiat între CCA și Societatea Română de Televiziune (SRTV) pe anii 2006-2011, precum și a unei licențe valabile pentru aceeași perioadă de timp, deținută de SRTV, la 27 septembrie 2007 licența de transmitere a postului public de televiziune din România – TVR1 – a fost retrasă de autoritățile moldovene în favoarea unei alte companii.

La 2 octombrie 2007, zece organizații de media și din domeniul drepturilor omului au semnat un apel comun adresat CCA cerînd restabilirea în drepturi a Societății Române de Televiziune, în condițiile cadrului legislativ existent în R. Moldova, ca titular al licenței de emisie pentru difuzarea programelor TVR 1. Semnatarii mai cer în apelul lor către Parlament și Guvernul R. Moldova respectarea tratatelor internaționale în conformitate cu Constituția R. Moldova și asigurarea funcționării autonome și independente a autorității publice de reglementare în domeniul audiovizualului. Distribuirea de către CCA a frecvențelor utilizate legal de către SRTV unui alt agent

economic constituie primul caz de o asemenea gravitate de cînd există cadrul juridic de reglementare a audiovizualului național, conchid cele zece organizații.

Alte cazuri

La 17 august 2007, echipa postului local de televiziune „TV prim Glodeni” realiza un reportaj de la ședința Consiliului orășenesc Glodeni, care a fost marcată de tensiuni. Deputatul Boris Ștepa, liderul organizației Glodeni a Partidului Comuniștilor din Moldova, după ce a făcut un schimb dur de replici, încercînd să-l lovească pe un alt consilier din opoziție, a agresat cameramanul postului local de televiziune, Rodica Nimerenco, care filma acest incident, încercînd să scoată caseta din camera de luat vederi. Grație intervenției a doi consilieri, deputatul nu a reușit să deposedeze operatorul de casetă.

Tot mai des, poliția își depășește atribuțiile față de jurnaliștii din R. Moldova care sînt antrenați în reflectarea diverselor evenimente cu caracter public. La 11 septembrie, vizavi de sediul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în timpul unei acțiuni de protest a Mișcării „Acțiunea Europeană”, autorizată de municipalitate, jurnaliști de la mai multe medii de informare, în special echipele de la câteva posturi de televiziune, au fost împiedicați de către polițiști să realizeze reportaje de la fața locului, deși aceștia își exercitau funcțiile pe un domeniu public. Polițiștii le cereau cameramanilor să înceteze filmările, acoperindu-le obiectivele.

[La început](#)

3. Situația presei scrise și a jurnalismului de investigație

La începutul anului 2007, guvernatorul (bașcanul) Unității teritorial-administrative „Gagauz Yeri” (UTAG), Mihail Formuzal a inițiat reformarea mass-media din regiunea sudică, care presupune deetatizarea presei subvenționate din bani publici. Guvernatorul a declarat că procesul deetatizării presei, practic, a început și va finaliza, pentru presa scrisă, către mijlocul verii din anul curent. Redactorul-șef adjunct al ziarului „Vesti Gagauzii” (ziar editat în prezent de autorități), Aleksandr Volkov, a opinat că reorganizarea mass-media din UTAG, inițiată de guvernator, va cauza falimentarea mai multor medii de informare finanțate din bani publici. Asta pentru că în regiune nu există un mediu economic ce ar favoriza dezvoltarea unei presei ca afacere. Autoritățile afirmă că, la etapa de tranziție spre o presă necontrolată, structurile vor susține mass-media prin atragerea investițiilor și granturilor în domeniul presei (după Agenția Monitor Media: 18.01.07).

În 2007, Guvernul a continuat să susțină financiar, direct sau indirect, ex-officioasele guvernamentale „Moldova Suverană” și „Nezavisimaia Moldova”, iar ziarele – să reflecte, preponderent, activitatea organelor de conducere ale statului într-o manieră favorabilă puterii. Asta în pofida faptului că, în mai-iunie 2005, Guvernul a renunțat la

calitatea de fondator al ziarelor „Moldova Suverană” și „Nezavisimaia Moldova”, potrivit premierului Vasile Tarlev, decizia fiind „un rezultat al consensului politic”.

La 13 iunie 2007, Guvernul de la Chișinău a decis alocarea a 84 mii de lei pentru perfectarea unor abonamente la fostele ziare guvernamentale „Moldova Suverană” și „Nezavisimaia Moldova”. Fondurile respective urmează să fie transferate Biroului Relații Interetnice pentru perfectarea unor abonamente la aceste ziare, beneficiari ai cărora vor fi asociații obștești ale diasporei moldovenești. Este al doilea gest făcut de Guvern pentru susținerea financiară a celor două foste ziare guvernamentale. În luna decembrie 2006, Guvernul a decis alocarea a 376,8 mii de lei pentru „Moldova Suverană” și, respectiv, 81,3 mii de lei pentru „Nezavisimaia Moldova” cu titlu de „ajutor financiar unic”. Aceste fonduri ar fi fost utilizate la stingerea datoriilor față de Editura „Universul” (după Agenția Monitor Media: 14.06.07).

Guvernul a adoptat două hotărâri prin care, indirect, a continuat să subvenționeze ziarele private „Moldova Suverană” și „Nezavisimaia Moldova”, discriminând totodată alte publicații periodice private. Această practică vine în contradicție cu angajamentele asumate de R. Moldova în cadrul Planului de Acțiuni Uniunea Europeană – Republica Moldova care prevede că „ajutorul financiar din partea statului pentru mass-media trebuie acordat în baza criteriilor stricte și obiective aplicate egal pentru toate instituțiile mass-media”. Astfel, partidul de guvernământ aduce o dovadă în plus că nu va renunța ușor la instrumentele sale de propagandă, găsind soluții legale, pretins europene, de democratizare a mass-media (*100 cele mai presante probleme ale Republicii Moldova în 2007*).

Abuzurile și presiunile

La 15 ianuarie 2007, redacția cotidianului „TIMPUL de dimineață” a fost atacată de un grup de enoriași și preoți din subordinea Mitropoliei Moldovei, aceștia manifestând un comportament agresiv față de jurnaliști, împrôșcându-i cu ouă și rostind cuvinte injurioase la adresa lor. Grupul respectiv era gata de a agresa fizic jurnaliștii și doar după intervenția poliției alertate au fost calmate spiritele încinse. Acțiunea grupului respectiv a durat circa o oră și jumătate. După incident, încă vreo 40 de minute, grupul a stat în preajma redacției „TIMPUL de dimineață” cu pancarde pe care era scris: „Tănase – Iuda” și „TIMP pierdut”. Conform precizărilor făcute de reprezentanții grupului respectiv, această acțiune a fost o reacție a lor la un articol publicat la 12 ianuarie în „TIMPUL de dimineață”, în care se menționa că de Crăciun, pe stil vechi, premierul Vasile Tarlev a transformat Catedrala „Nașterea Domnului” din Chișinău în tribună electorală, ținând o alocuțiune în fața credincioșilor adunați la slujbă (după Agenția Monitor Media: 15.01.07).

Tot la 15 ianuarie, Diana Răilean, reporter la „Ziarul de Gardă”, a fost reținută în incinta Curții de Apel de la Chișinău, de către un membru al escortei unei autorități a lumii interlope, care este acuzat de trafic de ființe umane. Diana Răilean se afla în instanță

pentru a realiza un reportaj. În holul Curții de Apel, care este o instituție publică, reporterul a încercat să ia niște imagini. Unul dintre membrii escortei a încercat să smulgă camera din mâinile reporterului la solicitarea avocatului presupusului traficant de ființe. Acesta, depășindu-și atribuțiile, a blocat ieșirea reporterului și nu a mai permis ca acesta să iasă, declarând că ziaristul este reținut. „Ziarul de Gardă” precizează că, la solicitarea redacției, vicepreședintele Curții de Apel, Ghenadie Nicolaev, a mers la locul incidentului și doar la cererea acestuia reporterul a fost eliberat (după Agenția Monitor Media: 15.01.07).

În octombrie 2006, jurnaliștii Tudor Iașenco, Victor Sofroni și Cornelia Cozonac au fost acționați în judecată de primarul rezinean și alți câțiva funcționari pentru investigația „Guvernare în stil rezinean” în care se dezvăluiau abuzurile comise de către funcționarii raionali și ai primăriei Rezina în procesul privatizării unor obiective. Primăria Rezina a pretins de la publicație 320 mii USD pentru repararea prejudiciului moral, iar alți doi funcționari vizați în investigație – 5 mii și, respectiv, 15 mii de lei. Prima instanță le-a dat câștig de cauză jurnaliștilor la 8 februarie 2007, însă autoritățile de la Rezina au atacat hotărârea la Curtea de Apel. La 3 mai 2007, Curtea de Apel din Chișinău a lăsat în vigoare hotărârea primei instanțe de judecată (după Agenția Monitor Media: 09.02.07, 03.05.07).

La 12 martie, reporterul cotidianului „TIMPUL de dimineață”, Natalia Hadîrcă, a fost somată de către doi carabinieri să distrugă fotografiile realizate în preajma Consulatului României din Chișinău. Ziarista realiza un reportaj despre moldovenii care așteptau în fața Consulatului României obținerea vizelor. Carabinierii au explicat că în preajma Consulatului nu este permisă fotografierea, făcând trimitere la „un regulament”. După îndelungi negocieri cu carabinierii, ziarista a putut pleca cu imaginile realizate, deși, după cum afirmă Natalia Hadîrcă, risca să fie transportată cu duba la un sector de poliție (după Agenția Monitor Media: 13.03.07).

La 28 martie 2007, tirajul ziarului regional de expresie rusă „SP” a fost reținut de către ofițerii Poliției Economice din Bălți. Directorul comercial al ziarului, Rodica Deleu, spune că incidentul a fost o acțiune bine planificată a poliției, deoarece aceștia au așteptat preț de câteva ore mașina redacției la intrarea în Bălți din direcția orașului Edineț. Aproximativ în același interval de timp o echipă de polițiști a descins și la Tipografia din Edineț, unde se editează acest ziar, a mai adăugat Deleu. În urma controlului efectuat, oamenii legii au depistat un surplus de circa 2,3 mii de exemplare a două suplimente care, la 29 martie, urmau să fie anexate, la ediția de limbă română a ziarului „SP”. Incidentul este calificat de redacție drept „intimidare a presei independente în preajma alegerilor locale”. În ultima vreme, ziarul a publicat mai multe articole critice la adresa unor funcționari publici locali, exponenți ai partidului de guvernământ. Acțiunile Poliției Economice din Bălți au cauzat suspendarea apariției ediției în limba română a ziarului „SP” în săptămâna respectivă, cauzând prejudicii cititorilor și redacției „SP”. Organizații de media, precum și Misiunea OSCE în Moldova s-au arătat îngrijorate vizavi de acest incident, afirmând că „sechestrarea

tirajului este una din cele mai grave forme de obstrucționare a libertății de exprimare” (după Agenția Monitor Media: 28.03.07, 29.03.07).

La 22 aprilie 2007, Vasile Movilă, care distribuia gratuit, la Chișinău, ziarul „Democrația”, a fost reținut de către organele de ordine sub pretextul că încalcă ordinea publică. Potrivit unei note informative a ziarului „Democrația”, doi reprezentanți ai poliției din sectorul Rîșcani din capitală au confiscat 67 de exemplare ale publicației, acuzându-l pe Movilă de desfășurarea unor activități interzise. Redacția ziarului consideră acțiunile organelor de ordine drept o sfidare gravă adusă principiilor drepturilor omului, ce trădează un comportament de regim polițienesc îndreptat împotriva propriilor cetățeni (după Agenția Monitor Media: 13.04.07).

La 2 iunie, între 30 și 40 de jurnaliști din Moldova și străinătate au fost împiedicați să realizeze reportaje despre punerea în libertate a lui Andrei Ivanțoc prin punctul de trecere de la Tighina, după 15 ani de detenție în închisorile transnistrene. Numeroșii grăniceri, aflați la punctul de trecere Tighina, nu le-au permis jurnaliștilor din Moldova să treacă bariera pentru a lua imagini. În același timp, câteva echipe de telejurnaliști transnistreni și ruși au avut acces nelimitat și nestingherit în zona unde s-a întâmplat incidentul și eliberarea fostului deținut. Mai mulți jurnaliști români, prezenți la bariera de la punctul de trecere Tighina, s-au arătat indignați de faptul că autoritățile moldovene nu au oferit presei nici o informație sau comentarii pe marginea preluării lui Andrei Ivanțoc, cetățean al României (după Agenția Monitor Media: 02.06.07).

La 16 noiembrie 2007, distribuirea ediției de vineri a „JURNALULUI de Chișinău” a fost torpilată, din cauza unor interviuri pe care ziarul le-a publicat în numărul respectiv, care nu a ajuns în chioșcurile din R. Moldova. Directorul ziarului, Val Butnaru, a comunicat că redacția este înclinată să creadă că editarea ziarului a fost tergiversată intenționat de către Tipografia „Prag-3” (tipografia controlată de liderul PPCD, Iurie Roșca), fapt care a condus la imposibilitatea difuzării la timp a numărului de ziar prin rețelele de distribuție. JURNAL presupune că editarea publicației s-a făcut cu întârziere din cauza unor interviuri, ce conțineau dezvăluiri extrem de incitante și deranjante, cu foști membri ai PPCD (Ion Neagu și Sergiu Burcă) despre „răpirea” deputatului creștin-democrat Vlad Cubreacov, în 2002 (după Agenția Monitor Media: 16.11.07).

Mai multe organizații internaționale de media s-au arătat îngrijorate și au protestat în legătură cu expulzarea din Federația Rusă a Nataliei Morari, corespondentă a publicației „The New Times”. Federația Internațională a Jurnaliștilor (IFJ) a lansat o notă de protest în legătură cu acest incident. La 16 decembrie 2007, cetățenei Republicii Moldova, Natalia Morari, i s-a interzis să intre pe teritoriul Rusiei prin aeroportul Domodedovo. Jurnalista, împreună cu alți colegi, se întorcea dintr-o deplasare din Israel. Grănicerii ruși i-au declarat ziaristei că interdicția este impusă de serviciile secrete ruse. În legătură cu acest incident, IFJ afirmă că autoritățile de la Moscova dau dovadă de o atitudine intolerantă față de jurnalismul independent, restricționând libertatea presei. Acțiunile autorităților ruse sînt o încălcare crasă a libertății presei, fiind un semnal evident pentru

alții ca să nu încerce să scoată la iveală părțile închise ale politicii din Rusia contemporană, a declarat Aidan White, secretar general al IFJ. Răspunsul la interpelarea înaintată de N. Morari autorităților ruse privind cauzele expulzării a fost formulat într-o scrisoare oficială, transmisă prin intermediul Ambasadei Federației Ruse în RM. În scrisoare, autoritățile Ruse își rezervă dreptul de a nu comenta faptul expulzării și fac referire la punctul 1, articolul 27 al Legii federale Nr. 114-Φ3 din 15.08.96 „Cu privire la modul de ieșire din Federația Rusă și de intrare în Federația Rusă”, care explică în felul următor expulzarea jurnalistei: „(...) Măsura a fost necesară în scopul protecției capacității de apărare și a securității statului, a ordinii sociale sau ocrotirii sănătății populației.”

Natalia Morari este cunoscută pentru reportajele de investigație privitoare la Kremlin. La 10 decembrie, Morari a publicat, în „The New Times”, un articol care relatează despre felul în care Kremlinul a controlat fluxurile financiare ale partidelor în cursa pentru alegerile în Duma de Stat (organul legislativ), desfășurate la 2 decembrie.

[La început](#)

4. Presa în campania electorală

Climatul preelectoral din Republica Moldova a fost marcat de mai multe evenimente ce au un caracter negativ. Posibilitățile presei de a reflecta și comenta în mod liber alegerile devin tot mai restrictive. O limitare a fluxului liber de informație este condiționată de reorganizarea posturilor „Antena C” și „Euro TV”, cazul postului 103.5 FM din Bălți, reținerea de către organele de forță a echipei de filmare a postului de televiziune „PRO-TV Chișinău”, sustragerea de la o echipă de filmare a postului de televiziune „DTV” a unei casete și demagnetizarea acesteia, arestarea tirajului ziarului „SP” din Bălți.

În martie 2007, mediile de informare reunite în Asociația Presei Independente (API), în cadrul unei declarații comune, au anunțat că vor adopta un comportament corect, echidistant și profesionist în reflectarea campaniei electorale pentru alegerile locale generale. Membrii API (17 ziare și reviste locale și naționale, de limbă română și rusă, de pe ambele maluri ale Nistrului, două agenții de știri, o organizație de media și doi jurnaliști liberi profesioniști) au anunțat că vor profesa un jurnalism obiectiv și nu vor admite practicarea partizanatului politic, punând la dispoziția actorilor electorali condiții egale pentru mediatizare. Membrii API au anunțat că subscriu la Carta Alegerilor Libere și Corecte, elaborată de „Coaliția-2007”. În același timp, API a făcut apel către toți jurnaliștii din R. Moldova să se abțină de la orice formă de manifestare a propriilor simpatii electorale, respectând Codul deontologic.

La 8 mai 2007, postul de televiziune „Pervii kanal v Moldove”, posturile de radio „Maestro FM”, „Univers FM”, „Radio Sănătatea” și „Micul Samaritean” au anunțat că nu vor reflecta campania electorală pentru alegerile locale generale din Republica Moldova, organizate la 3 iunie. Totodată, 63 de deținători de licență în audiovizual au anunțat că vor reflecta campania electorală, iar 29 de posturi de radio și televiziune s-au angajat să organizeze dezbateri publice în cadrul campaniei electorale.

Alegerile locale generale din 2007 au demonstrat că unele mijloace de informare în masă din Republica Moldova sînt dispuse să mediatizeze evenimentele publice dintr-o singură perspectivă. Campania electorală a fost caracterizată prin faptul că partidul aflat la guvernare a monopolizat accesul la audiovizualul și presa publică. Atît fostele publicații guvernamentale și publice locale, cît și instituțiile publice ale audiovizualului au mediatizat acțiunile cu tentă electorală ale administrației publice centrale și locale, favorizînd, direct sau indirect, actuala guvernare. Pe de altă parte, și unele publicații private au prezentat în lumină pozitivă cîte un candidat electoral din opoziție.

Radio și TV

Comportamentul mass-media în perioada electorală pentru alegerile locale generale din 2007, desfășurate în două tururi de scrutin, a fost monitorizat de API și CIJ în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte – „Coaliția 2007”. Au fost monitorizate șase posturi de televiziune („Moldova 1”, „PRO TV Chișinău”, „NIT”, „Euro TV Chișinău”, „TV 7”, „N 4”) și patru posturi de radio („Radio Moldova”, „Antena C”, „Vocea Basarabiei”, „Russkoie Radio”). În raportul final, se menționează că în primul tur de scrutin, posturile publice „Moldova 1” și „Radio Moldova” au mediatizat intens acțiunile și declarațiile cu tentă electorală ale președintelui țării, prim-ministrului și președintelui Parlamentului, favorizînd partidul de guvernămînt și ignorînd partidele de opoziție. Doar spre sfîrșitul campaniei electorale, înainte de 3 iunie și în turul doi, după ce au fost avertizate de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului asupra lipsei de pluralism și echidistanță, „Moldova 1” și „Radio Moldova” au început să pună pe post unele informații difuzate de partidele de opoziție. În scurt timp după intervenția CCA, activitatea acestuia a fost perturbată de scandalul unei presupuse extorcări de mită și de învinuiri și hărțuiri din partea CCCEC a patru membri a CCA. Un comportament similar cu al posturilor publice l-au avut unele posturi private supuse monitorizării – „NIT”, „Antena C” și, într-o măsură mai mică, „N 4”. Partidele de opoziție nu au avut acces la aceste posturi. „Russkoie radio” a mediatizat, atît în primul tur de scrutin, cît și în al doilea, preponderent informație electorală difuzată de CEC. Atît în primul, cît și în al doilea tur de scrutin, posturile private „PRO TV Chișinău”, „TV7”, „Vocea Basarabiei” și, în turul doi de scrutin, „Euro TV Chișinău” au reflectat campania electorală fără discriminări, difuzînd atît știri critice, cît și obiectiv favorabile guvernării. Frecvența știrilor favorabile a fost mai redusă în raport cu cele defavorizante. În emisiunile de opinie ale „Vocii Basarabiei” au predominat atitudinile anticomuniste. De menționat însă că PCRM a declinat ofertele mediatice ale acestor posturi.

Presa scrisă

În ce privește presa scrisă au fost monitorizate „Moldova Suverană”, „Nezavisimaia Moldova”, „Săptămîna”, „Flux”, „Moldavskie vedomosti”, „Jurnal de Chișinău”, „Timpul de dimineață”, „Komsomolskaia pravda”, „Unghiul”, „Căușeni”, „SP” (Bălți), „Golos Bălți”, „Vesti Gagauzii”, „Realitatea” (Soroca), „Observatorul de nord”

(Soroca), „Farul nistrean” (Rezina). Conform rapoartelor de monitorizare a mass-media în campania pentru alegerile locale generale din 2007, realizate de API și CIJ în cadrul „Coaliției 2007”, în perioada aprilie – iunie 2007, „Moldova Suverană”, „Nezavisimaia Moldova” și „Golos Bălți” au favorizat cel mai frecvent, direct sau indirect, Partidul Comuniștilor, mediatizând pe larg acțiunile cu tentă electorală ale administrației publice centrale și locale. În plus, ziarele au atacat, cu sau fără motiv, personalități politice și publice incomode partidului de guvernământ, în special pe liderii partidelor de opoziție. De exemplu, în mai-iunie 2007, „Moldova Suverană” a publicat mai multe materiale denigratoare și ofensatoare la adresa lui Dorin Chirtoacă, actualul primar de Chișinău. Pe parcursul campaniei electorale, majoritatea ziarelor private au criticat actuala guvernare, favorizând totodată, direct sau indirect, unele partide de opoziție.

Alegerile locale generale din 2007 au constituit un alt examen pentru mass-media la capitolul corectitudine, echidistanță și imparțialitate. În condițiile de presiuni și abuzuri în perioada preelectorală, precum și de reglementări normative excesive și prohibitive, nici o instituție mass-media nu a reprezentat un model de reflectare echidistantă a scrutinului. Însă în cadrul Conferinței „Presa în alegerile locale 2007: lecții învățate, lecții de învățat” organizată de API, pentru reflectarea echilibrată a scrutinului local au fost premiate ziarele „Timpul de dimineață”, „Cuvântul” (Rezina) și „Ziarul de Gardă” și acordate mențiuni ziarelor „Unghiul” (Ungheni) și „SP” (Bălți).

[La început](#)

5. Accesul la informație

Cel mai recent raport al societății civile constată că în țară se manifestă plener analfabetismul juridic al funcționarilor și apatia publicului, persistând reminiscențe ale sistemului sovietic care secretiza informația de interes public. Situația privind accesul populației la informația de interes public continuă să fie problematică. La șapte ani de la adoptarea Legii privind accesul la informație în Republica Moldova, încă nu s-a instituit un control asupra executării acestui act legislativ. De regulă, furnizorii de informație abordează superficial solicitările de acces la informație din partea cetățenilor simpli și a jurnaliștilor și răspund formal la ele. Există tendința de a folosi Legea cu privire la secretul de stat sau cu privire la secretul comercial ca argument de refuz pentru accesul la informații publice. Secretomania unor instituții de stat, uneori exagerată, vine în contradicție cu declarațiile președintelui republicii, ale premierului sau ale președintelui Parlamentului privitor la transparența organelor de stat.

Transmiterea ședințelor plenare ale Parlamentului în direct, efectuată de Compania „Teleradio-Moldova”, a fost suspendată după 23 martie 2007. Totodată, cu votul majorității comuniste din Parlament, a fost respinsă includerea pe ordinea de zi a unor proiecte de lege ce ar permite posturilor private de radio și TV să transmită în direct ședințele Legislativului. Propunerea unei instituții mass-media private de a transmite în direct ședințele Parlamentului a fost obstrucționată de majoritatea parlamentară. În prezent, proiectele de decizii guvernamentale nu sînt disponibile în regim on-line și nu

sînt publicate pentru a fi dezbătute. Situația creată atestă o problemă la capitolul transparența guvernării și nu contribuie la facilitarea accesului la informație.

Grație angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul Planului de Acțiuni RM – UE, Curtea Supremă de Justiție a adoptat Hotărîrea „Cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a Legii privind accesul la informație”, document care conține explicații pentru instanțe referitoare la aplicarea corectă și uniformă a Legii privind accesul la informație. Potrivit CSJ, numărul total al cauzelor ce țin de accesul la informație, examinate în instanțele moldovene, este de circa 90. Numărul acestora a crescut brusc în ultima vreme, în majoritatea cazurilor fiind acționate în instanță primăriile.

În 2007, accesul jurnaliștilor la informația de interes public s-a înrăutățit. Deseori jurnaliștii nu pot obține informația necesară punîndu-li-se diverse piedici. Conform Studiului „100 Cele mai presante probleme ale Republicii Moldova în 2007” elaborat de IDIS „Viitorul”, accesul la unele instituții este limitat, mai ales pentru ziariști. Instituțiile de stat acceptă colaborarea doar cu un mic grup de ziariști de la anumite mijloace de informare în masă, de obicei, loiale puterii. În opinia jurnaliștilor, instituțiile de stat sînt mult mai „închise” pentru presă decît cele private, punînd diverse bariere în furnizarea de informații. Și doar la insistența jurnaliștilor acestea oferă informațiile necesare. Conducătorii instituțiilor de stat nu au conștientizat rolul mass-media în societate, ei văd în jurnaliști niște dușmani, care mereu le creează probleme. Jurnaliștii consideră că accesul la informație este limitat. Cel mai frecvent se confruntă cu acest impediment atunci când apelează la Președinție, Parlament, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul de Externe și al Integrării Europene, Ministerul Educației și Tineretului; ambasadele și organismele internaționale acreditate în republică; cele mai mari companii comerciale.

Au fost înregistrate și cazuri de limitare a accesului și de tratament discriminatoriu față de jurnaliști din partea judecătorilor, forțelor de ordine, Serviciului de pază a președintelui și a funcționarilor publici.

La 9 februarie 2007, judecătorul Ion Prisacari de la Judecătoria Bălți i-a cerut Anei Butnariuc, reporter al Agenției DECA-press, să părăsească sala de ședințe, unde se desfășura o ședință publică ce viza o fostă deputată comunistă. Deși în debutul ședinței de judecată jurnalista Ana Butnariuc s-a legitimat, la jumătatea ședinței, fără a explica motivul deciziei sale, magistratul a somat reporterul să părăsească sala. Eliminarea din sala de judecată s-a produs după ce au fost date citirii cîteva certificate medicale ale fostei deputate, precum și un demers al acesteia adresat Procuraturii Generale. De notat că atît reprezentantul acuzării, cît și cel al apărării, nu s-au adresat în cadrul ședinței cu solicitarea de a admite reprezentantul presei în sala de judecată. Cazul fostei deputate, bănuită de trafic de influență în protejarea unei persoane cercetate pentru comiterea unui omor, este monitorizat de Agenția DECA-press. Anterior, agenția a difuzat o știre

despre mersul procesului, care a fost preluată de mai multe medii de informare de la Chișinău (după Agenția Monitor Media: 09.02.07).

La 15 mai, un magistrat de la Judecătoria Ialoveni a îngădit accesul redactorului-șef al ziarului „Ora locală” din localitate la ședința în cadrul căreia se examina reclamarea de către un concurent electoral a falsificărilor comise de Consiliul Electoral de Circumscripție Ialoveni. Înainte de începerea ședinței, judecătorul Constantin Crețu i-a cerut ziaristei Lilia Hîncu să se legitimizeze. După ce a aflat că Hîncu este reprezentant al presei, judecătorul i-a solicitat să părăsească sala instanței. Întrebat în baza cărui act legislativ acesta cere expulzarea jurnalistului de la o ședință publică, magistratul a declarat că „așa vrea el”. În situația în care ziarista, timp de zece minute, a insistat să asiste la proces, invocând forma publică a acestuia, judecătorul a deschis ușa sălii și i-a cerut ziaristei pe tonuri ridicate să părăsească sala, amenințând că nu va începe procesul pînă ce reprezentantul presei nu va părăsi sala (după Agenția Monitor Media: 31.05.07).

La 19 iulie 2007, serviciul de presă al Președinției Republicii Moldova a îngădit accesul jurnaliștilor la o reuniune a șefului statului, Vladimir Voronin, cu funcționari ai Primăriei Bălți. La fel, angajatul serviciului de presă a interzis jurnaliștilor să realizeze înregistrări în timp ce președintele Voronin a discutat, în unul din cartierele orașului, cu un grup de pensionari, motivînd că „partea oficială a luat sfîrșit”. Incidente similare au fost înregistrate și anul trecut în timpul unor vizite ale președintelui în „capitala de nord”. În general, de fiecare dată cînd Bălțiul este vizitat de înalți oficiali moldoveni, atît serviciile de presă ale structurilor de stat, cît și membrii pazei de corp a oficialilor împiedică activitatea corespondenților, operatorilor de televiziune și fotoreporterilor (după Agenția Monitor Media: 19.07.07).

La 19 septembrie 2007, trei jurnaliști de la medii de informare independente din Bălți au fost expulzați din Catedrala Sfinților Împărați „Constantin și Elena” și din curtea acestui locaș sfînt de către membrii gărzii de corp a președintelui Vladimir Voronin, care a avut aici o reuniune cu peste 30 de clerici din regiunea de nord a Republicii Moldova. Mai mult, un membru al pazei de corp a președintelui i-a cerut jurnalistului Ruslan Mihalevschi (redactor-șef adjunct la ziarul „SP”) să ștergă o imagine surprinsă pe teritoriul catedralei. Acesta a invocat faptul că „garda de corp a președintelui nu trebuie să figureze în fotografii”. Este de remarcat că vizita președintelui la Bălți a fost una neanunțată pentru presă (după Agenția Monitor Media: 19.09.07).

La mijlocul lunii octombrie 2007, președintele raionului Cimișlia, Andrei Vacarciuc, a interzis jurnalistului local Ion Ciumeică, redactor-șef al săptămînalului „Business Info”, să asiste la faza finală a unei ședințe publice în cadrul căreia erau examinate și desemnate candidaturile a doi noi șefi de direcții raionale (după Agenția Monitor Media: 22.10.07).

La 30 noiembrie 2007, la Bălți, a avut loc o „conferința cu ușile închise”. Reprezentanții mass-media din Bălți nu au fost admiși la o reuniune a Partidului Comuniștilor din

Republica Moldova (PCRM), la care a participat și șeful statului, Vladimir Voronin. Organizatorii evenimentului au refuzat să ofere explicații.

La 19 decembrie 2007, mai multor jurnaliști din România li s-a interzis accesul la conferința anuală de presă a președintelui Vladimir Voronin. Este vorba de echipa de la „Prima TV”, corespondenții de la „Radio România” și Agenția „Rompres”. Asemenea incidente nu sînt o noutate și au fost înregistrate și în anii trecuți, inclusiv în cazul unor jurnaliști din R. Moldova care reprezentau publicații incomode guvernării.

[La început](#)

Concluzii

În 2007, au crescut presiunile asupra jurnaliștilor. Aplicarea corespunzătoare și în deplină măsură a prevederilor din legislația existentă la nivel național, precum și a standardelor internaționale în domeniul libertății de exprimare și a accesului la informație lasă de dorit. În acest sens, se resimte lipsa de experiență și de instruire a reprezentanților puterii de stat de orice nivel, a puterii judecătorești și a celei coercitive în domeniul aplicării acestor standarde. La expirarea Planului de Acțiuni RM – UE, deficiențele la capitolul „libertatea presei” sînt evidente, însă nu sînt recunoscute public de conducerea Republicii Moldova.

Raport produs de Oleatovschi Vladislav, Serviciul Juridic CIJ.